

Rabbi Akiva's Students

1. יבמות סב:

ר"ע אומר: למד תורה בילדותו ילמוד תורה בזקנותו. היו לו תלמידים בילדותו יהיו לו תלמידים בזקנותו. שנא' בבקר זרע את זרעך וגו'. אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה

Rabbi Akiva says that the verse should be understood as follows: If one **studied Torah in his youth he should study more Torah in his old age; if he had students in his youth he should have additional students in his old age, as it is stated: "In the morning sow your seed, etc."** **They said** by way of example that **Rabbi Akiva had twelve thousand pairs of students** in an area of land that stretched **from Gevat to Antipatris** in Judea, **and they all died in one period of time, because they did not treat each other with respect.**

והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה

And the world was desolate of Torah until Rabbi Akiva came to our Rabbis in the South and taught his Torah to them. This second group of disciples consisted of **Rabbi Meir, Rabbi Yehuda, Rabbi Yosei, Rabbi Shimon, and Rabbi Elazar ben Shamua.** **And these are the very ones who upheld the study of Torah at that time.** Although Rabbi Akiva's earlier students did not survive, his later disciples were able to transmit the Torah to future generations.

תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין כולם מתו מיתה רעה מאי היא א"ר נחמן אסכרה

With regard to the twelve thousand pairs of Rabbi Akiva's students, the Gemara adds: It is **taught that all of them died** in the period **from Passover until Atzeret.** **Rav Hama bar Abba said, and some say it was Rabbi Hiyya bar Avin: They all died a bad death.** The Gemara inquires: **What is it** that is called a bad death? **Rav Nahman said: Diphtheria.**

2. מאירי יבמות סב:

אמרו על ר' עקיבא ששנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו וכלן מתו בפרק אחד על שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם בלא תורה עד שבא לו אצל רבותינו שבדרום ושנה להם לר' מאיר ור' שמעון ור' יהודה ור' יוסי ור' אלעזר בן שמוע והם הם העמידו את השעה ותלמידים אלו הוזכר כאן שכלם מתו מפסח ועד עצרת וקבלה ביד הגאונים שביום ל"ג בעומר פסקה המיתה ונוהגים מתוך כך שלא להתענות בו וכן נוהגים מתוך כך שלא לישא אשה מפסח עד אותו זמן:

They said about Rabbi Akiva that 12 thousand pairs of students of his died during one period of time because they did not treat each other with respect. And the world was desolate without Torah until he came to our rabbis in the South and taught them: Rabbi Meir, Rabbi Shimon, Rabbi Yehuda, Rabbi Yossi, and Rabbi Elazar ben Shamua. And these are the very ones who upheld the Torah at that time. And these students mentioned here, they all died between Pesach and Atzeret, and there is a tradition in the hands of the Geonim that on the 33rd day of the Omer they stopped dying. And we therefore have the custom not to fast on it. And we also have the practice of not marrying from Pesach until that time.

3. ספר המנהיג הלכות אירוסין ונישואין עמוד תקלח

ואין מנהג לכנוס בין פסח לעצרת ולא מפני שאיסור יש בדבר אלא למנהג אבילות על מה שאירע שבאותו הפרק מתו י"ב אלף זוגות תלמידי ר' עקיבא על שלא נהגו כבוד זה לזה...

The custom is not to get married from Pesach to Shavuot. Not because there is a prohibition, but because we have the custom to practice mourning for what happened at this time to 12 thousand pairs of students of Rabbi Akiva for they did not act with honor towards one another...

ואך מנהג בצרפת ופרובינצ' לכנוס מל"ג לעומר ואילך. ושמעתי בשם רבי ר' זרחיה מגירונדא שמצא כתוב בספר ישן הבא מספרד, שמתו מפסח ועד פרוס העצרת, ומאי פורסא פלגא כדתנן שואלין בהלכו' הפסח קודם לפסח ל' יום ופלגא חמשה עשר יום קודם העצרת וזהו ל"ג לעומר.

However, the practice in France and Provence is to get married from Lag Baomer and on. And I heard in the name of Rabbi Zerachia of Girona that they found in an old Spanish manuscript, that they died from Pesach until "pros atzeret." And, what is "Pros Atzeret?" As it says in the Talmud, one studies the laws of Passover before Passover 30 and a half days. And, 15 days before Shavuot is Lag Baomer.

4. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצג דינים הנוהגים בימי העומר. ובו ד' סעיפים:

(א) נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג בעומר מפני שבאותו זמן מתו תלמידי ר' עקיבא אבל לארס ולקדש שפיר דמי ונשואין נמי מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו: הגה מיהו מל"ג בעומר ואילך הכל שרי (אבודרהם וב"י ומנהגים)

We have the practice not to get married between Pesach and Shavuot, until Lag Baomer, for during that time the students of Rabbi Akiva died. But to get engaged is permitted and one who went ahead and got married we do not punish him. Hagah: However, from Lag Baomer and beyond, everything is permitted.

(ב) נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר שאומרים שאז פסקו מלמות ואין להסתפר עד יום ל"ד בבוקר

We have the practice not to cut hair until Lag Baomer because that's when they stopped dying. And one should not cut hair until 34, in the morning.... Hagah: In these lands, we do not have this practice, rather we cut hair on 33, and rejoice and don't say tachanun. And one should not cut hair until 33 itself, not the evening before.

5. ערוך השולחן אורח חיים סימן תצג:ד-ה

(ד) ודע שיש מנהגים שונים בעניין הזה יש שנהגו איסור מן תיכף אחר הפסח עד ל"ג בעומר ומשם ואילך מותר נשואין ותספורת לפי שיש במדרש דט"ו ימים קודם עצרת פסקו מלמות ונשואו ל"ד ימים והיה מן הדין לנהוג איסור עד ל"ה לספירה אלא דאמרינן מקצת יום ככולו...

Know that there are numerous practices about this. Some practice this prohibition immediately after Pesach until Lag Baomer, and from then on weddings and haircuts are permitted, for in the Midrash it says 15 days prior to Shavuot they stopped dying. And, that leaves 34 days of mourning. And, officially the prohibitions last until 35 of the omer, but we say "part of the day is like the whole day."

ויש עוד מנהג שהאיסור נמשך גם אחר ל"ג בעומר עד עצרת או עד שלשה ימי הגבלה דלפי פשטא דגמ' יבמות שם נמשכה מיתתם עד העצרת ורק בל"ג בעומר בעצמו מותר נשואין ותספורת מפני שמוחזק לנו ליו"ט ומרבים בו קצת בסעודות ואומרים שביום זה לא מתו כלל ואח"כ חזרו ומתו

And, there is another practice the prohibition lasts even after lag baomer until Shavuot, or until the 3 days before Shavuot, for according to the basic read of the Talmud the deaths continued

until Shavuot, and only on Lag Baomer itself they stopped dying and it is permitted on that day to get married and get haircuts for that day is accepted for us as a holiday and we celebrate on it. And, they say that on that day no one died, at all. And after, they resumed dying.

6. ערוך השולחן אורח חיים סימן תצג:א

אלו הימים שבין פסח לעצרת מוחזק אצל כל ישראל זה שנות מאות רבות לימי דין וימי אבל מפני שבזמן הקצר הזה מתו י"ב אלף זוגות תלמידי חכמים תלמידי ר' עקיבא כדאיתא ביבמות [ס"ב:]: וכולם מתו במיתת אסכרא [שם] ועוד ראינו שעיקרי ימי הגזירות בשנות מאות שעברו בצרפת ואשכנז הוו בימים אלו

On these days between Pesach and Shavuot it is established among all of Israel for many years as days of judgement and mourning because in this short time 12 thousand pairs of students of Rabbi Akiva died, as writted in Yevamot. And also, we find that the major decrees in years past that took place in France and Germany were during these days

Rabbi Shimon Bar Yochai

7. פרי עץ חיים שער ספירת העומר פרק ז

בזמן הזה בענין ההולכים על הקבר רשב"י ור"א בנו במירון בל"ג בעומר, אני ראיתי למורי ז"ל זה שמונה שנים, שהלך עם אשתו ועם ביתו, והיה שם ג' ימים ההם. גם העיד לי הרי"ס ששנה אחד קודם שהכרתי אותו, שהלך שם לגלח את בנו במשתה ושמחה בימים ההם. גם העיד לי הר"א הלוי, כי הוא היה נוהג לומר נחם בברכת תשכון, וכשמסיים אחר התפלה, אמר מורי ז"ל בשם ר' שמעון בן יוחאי הקבור שם, שאמר לי אמור לאיש הזה, למה הוא אומר נחם ביום שמחתי, לכן הוא יהיה בנחמה בזמן קרוב, וכן לא יצא חודש עד שמת בנו הגדול, וקיבל כוס נחמה עליו. והטעם שמת רשב"י ביום ל"ג בעומר, כי הוא מתלמידי רבי עקיבא הנ"ל, שמתו בספירת העומר הנ"ל:

At this time, related to the practice of going to the grave of Rashbi and Rabbi Eliezer his son in Meiron on Lag Baomer, I saw my master's practice for the last 8 years to go with his wife and household and he would stay there 3 days. Ris testified for me that one year before I met him he went to cut his sons hair and rejoice on that day. Rabbi A. HaLevi told me that he would recite the "nachem" prayer and one day my master told him in the name of Rabbi Shimon ben Yochai is buried there, who told me to tell this man why is he reciting nachem on the day of my rejoicing. Therefore, he will receive consolation soon. And, it was no more than a month that his son died and indeed he received consolation on him. And, the reason is that Rashbi died on

Lag Baomer, for he was one of the students of Rabbi Akiva, mentioned above, who died during the counting of the omer.s

8. A Printing Mistake and the Mysterious Origins of Rashbi's Yahrzeit

<https://seforimblog.com/2011/05/printing-mistake-and-mysterious-origins/>

In the first printed edition of the Peri Etz Chaim, which was printed in 1782 (p. 101a), it does not say that at all. Instead of saying "she-meit" (that he died) it has a very similar, but entirely different word, samach (was joyous). The letter chet was apparently confused for a tav in the later version, causing the whole mistake!

9. ערוך השולחן אורח חיים סימן תצג

(ז) מחזיקין היום הזה לקצת יו"ט וגם במנחה שלפניו ורגילין לקרותו הלולא דרשב"י ובארץ ישראל מרבין בתפלה ובהדלקת נרות על קברו הקדוש ואומרים שנסתלק ביום זה וגם יצא מהמערה ביום זה [וכתבו המג"א סק"ג ובעט"ז שגדול אחד היה רגיל לומר נחם בכל יום ואמרו בל"ג בעומר ונענש ע"ש]:

He hold that this days is a quasi holiday, an even the Mincha before. And we frequently call it the wedding [death] of Rashbi... And they say that this is the day that he emerged from his cave.

10. שו"ת שואל ומשיב מהדורה חמישאה סימן לט

אבל באמת גם שם תמהתי דהרי אדרבא במות צדיק וחכם יש להתענות ואנו מתענין על מיתת צדיקים ואיך נעשה יו"ט במות רבינו הגדול רשב"י ז"ל ובמות מבחר היצורים משה רבינו ע"ה אנו עושין ז' אדר בכל שנה ואם הזוהר קרא הלולא דרשב"י היינו לו שבודאי שמחה לו שהלך למנוחה אבל אותנו עזב לאנחה

In truth, I am in wonderment, for the day of the death of a tzaddik one fasts. How could we make a festival on the day of the death of Rashbi. And on the death of the greatest creation, Moses, we make 7 Adar every year [a fast day]. And, if the Zohar considers it his wedding, that is certainly a day of rejoicing for him, but he abandoned us.

11. שו"ת טוב עין סימן יח

שוב ראיתי למהר"ד אבודרהם שכתב שהרז"ה מצא בספר ישן עד פרוס עצרת. ונראה שכך היתה נסחת הש"ס והיא עיקרית. ומה שעושין שמחה בל"ג אפשר דרבי עקיבא היה כלל גדול בתורה ולמדה לכ"ד /אלף/ תלמידים ומתו ונשאר העולם שמם ויום ל"ג התחיל לשנות לרשב"י ורבי מאיר ורבי יוסי וכו' ויאור להם שתחזור התורה ולכך עושים שמחה. וגם אמרו דהלולא דרשב"י ביום ל"ג.

I also saw in the Aubraham who quotes Rabbi Zerachia who found in an old book "pros atzeret." And it seems that this is the correct version in the Talmud. And that which we rejoice on Lag Baomer it's possible that Rabbi Akiva, who was major teacher of Torah, taught 24 thousand students who died and the world was barren, and on Lag Baomer he began teaching Rashbi, Rabbi Meir, Rabbi Yossi, etc... And he illuminated for them that the Torah would return and therefore we rejoice. And, they also say that the anniversary of Rashbi's death is Lag Baomer.

12. שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן רלג

אבל לקבוע מועד שלא נעשה בו נס ולא הוזכר בש"ס ופוסקים בשום מקום ורמז ורמיזה רק מניעת הספד ותענית מנהגא הוא וטעמי' גופא לא ידענא

But, to make a holiday on a day when no miracle occurred, and is not mentioned in Talmud and other authorities in any place, and the hint of a hint is that we don't eulogize and fast, it is custom, but we don't know its meaning.